

Hållbar plastanvändning

Seminarium 29 januari 2020

Länsstyrelsen
Gävleborg

HÖGSKOLAN
I GÄVLE

KLIMAT
KLIVET

Dagens program

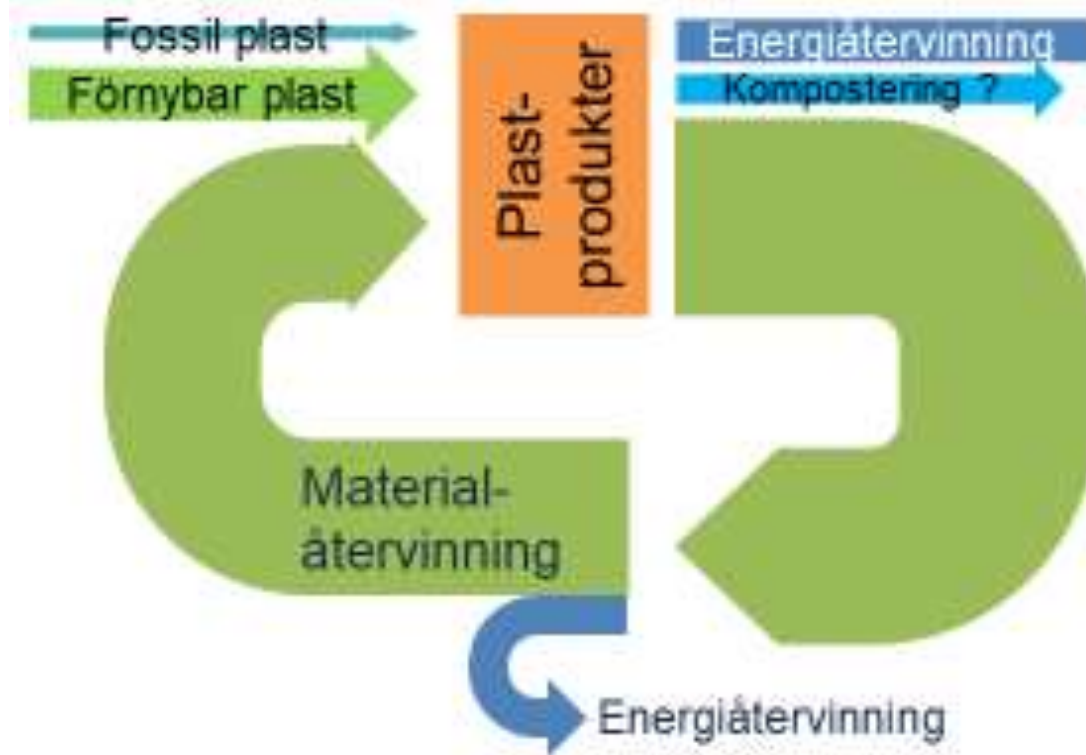
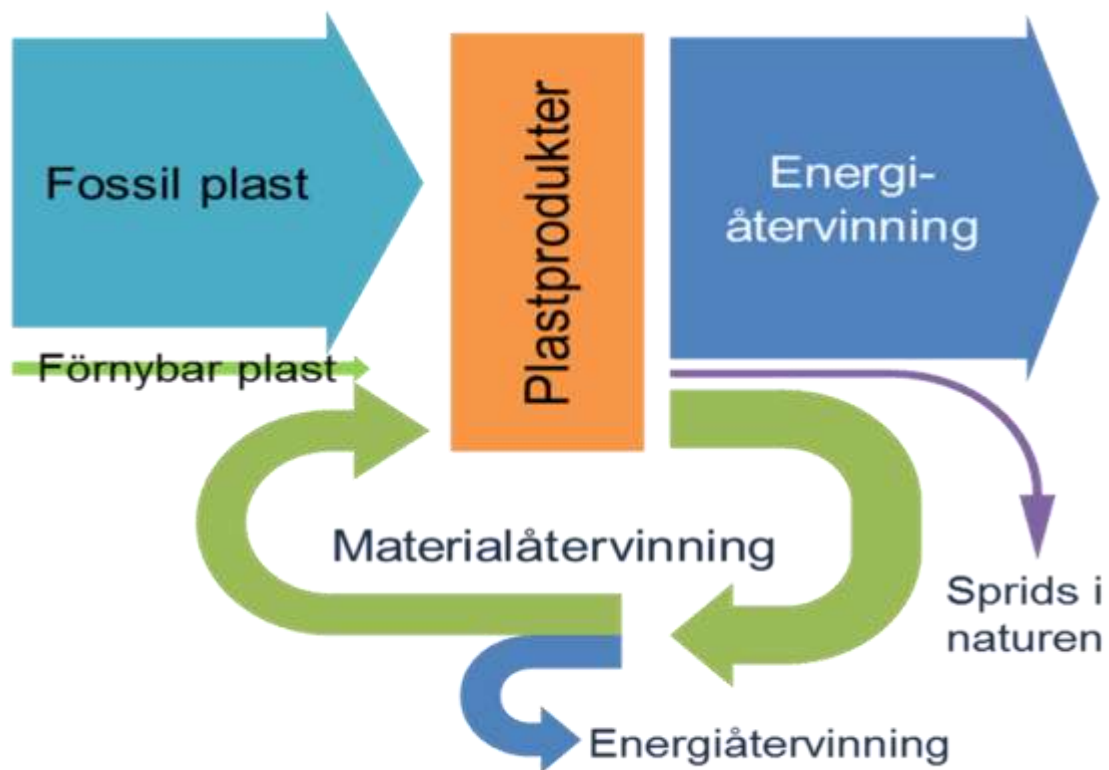
- **8:30-9:00 Fika och mingel**
- **9:00-9:25** Introduktion, varför är plast en viktig fråga?
- **9:25-9:40** Gävleborgs strategi för hållbar plastanvändning
- **9:40-10:20** Jakten på plasten- projektets deltagarna berättar om sitt arbete
- **10:20-10:30** 10min Bensträckare
- **10:30-11:50** Workshop: Helbildstudio

INLEDNING

Plastflöden idag, Sverige

Plastflöden i framtiden, 2030?

Rätt plast på rätt plats

KLIMAT
KLIVET

Cirkulärt genom design

Konkreta tips att tänka på vid inköp av plast;

1. Återvunnen plast

2. Återvinningsbar plast (PE & PP)

3. Transparent plast

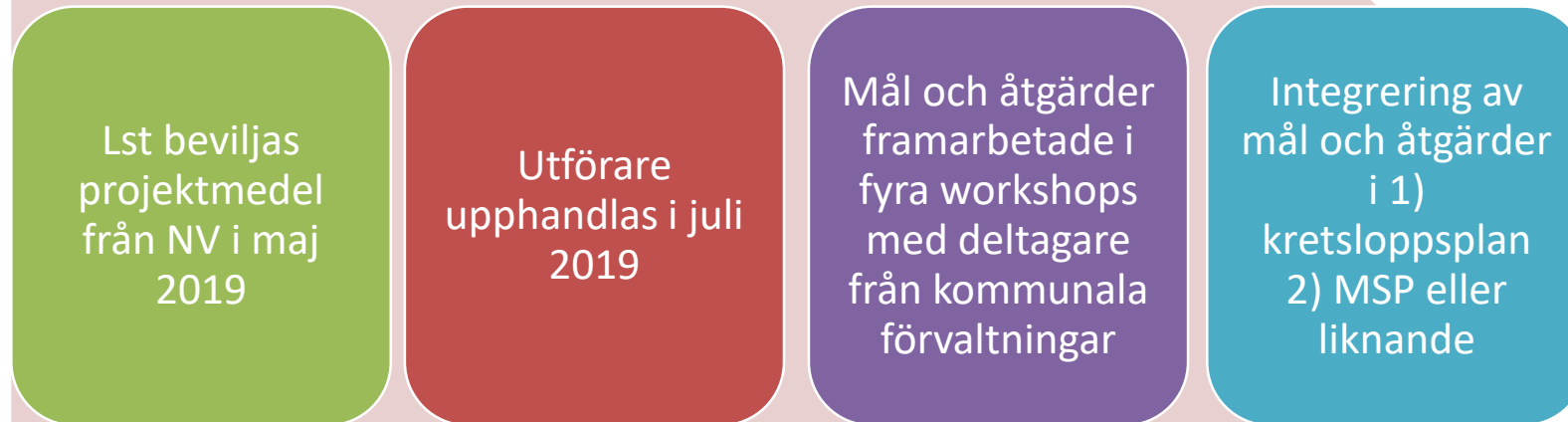
4. Förnybar råvara

Strategi för hållbar plastanvändning

Länsstyrelsen
Gävleborg

Process

Stark koppling till och förankring i gruppen som tar fram nya kretsloppsplaner (alla kommuner, Söderhamn Nära, Borab, Gästrike Återvinnare)

Remiss/förankring/
politiska beslut

Vad vill vi åstadkomma?

- Förebygga plastavfall
- Öka materialåtervinningen
- Minska nedskräpningen
- Höja kunskapen och öka lärandet
- Säkra uppföljning och stödja genomförandet

FÖREBYGGA PLASTAVFALL

Plastkonsumtionen ska minska på ett ändamålsenligt sätt – då minskar miljöpåverkan och kostnader. Därför använder vi så lite engångsplast som möjligt och ersätter om möjligt plast med andra material om det gör att miljöpåverkan minskar.

Mål:

- 2021 slutar kommunerna att köpa in engångstallrikar, bestick, sugrör, ballongpinnar, bomullspinnar, muggar av plast enligt engångsplastdirektivet.
- 2023 har checklistor för avfallsnåla inköp tagits fram och implementerats i kommunerna.
- 2024 har de största plastströmmarna inom kommunala verksamheter i länet kartlagts.
- 2024 har de största plastströmmarna i länet identifierats (Länsstyrelsen).
- 2025 har 50% av de engångsartiklar som är tillverkade av plast och som används inom kommunala verksamheter fasats ut eller bytts ut mot flergångsartiklar .

ÖKA MATERIALÅTERVINNINGEN

Materialåtervinningen av plast ska öka, så att så mycket plast som möjligt blir en del av cirkulära flöden. Därför säkrar vi möjligheten att sortera plastavfallet. Och den plast vi trots allt använder, är i så stor utsträckning som möjligt producerad av återvunnet och återvinningsbart material.

Mål:

- 2025 ska förfrågan om produkter av återvunnen och återvinningsbar plast ingå som en självklar del vid inköp och upphandling av plastprodukter.
- 2025 ska alla kommunala verksamheter ha sorteringsmöjlighet för plast samt sortera all plast, där det är möjligt
- Efter 2025 köps ingen plast in som innehåller farliga ämnen
- 2025 ska 20% av den kommunala plasten som används i länet bestå av återvunnen plast
- 2025 ska andelen plast i hushållsavfallet som går till förbränning minska med X%, procentsats sätts efter plockanalys i respektive kommun
- 2025 ska alla kommuner erbjuda insamling av plastavfall som inte är förpackningsavfall, för materialåtervinning på återvinningscentral eller på annat sätt.

MINSKA NEDSKRÄPNINGEN

Nedskräpningen av plast ska minska. För att lyckas arbetar vi tillsammans med långsiktiga, förebyggande och strategiska åtgärder, med fokus på att skapa förutsättningar för målbeteenden som att "använda flera gånger", "slänga rätt", samt "att plocka andras skräp". Allt med sikte på att öka upplevelsen av rena, trygga och värdeskapande utemiljöer.

Mål:

- 2023 har alla kommuner ökat sitt deltagarantal i Håll Sverige rents skräpplockardagar med 25 % jfr 2019.
- 2023 ska antalet hållbara event i respektive kommun öka med 50 % jfr 2019.
- 2024 har att antalet skräpföremål per 10 m² minskat med 50% jämfört med basår 2020, enligt skräpmätningar med Håll Sverige rent och SCBs metod.

HÖJA KUNSKAPEN OCH ÖKA LÄRANDET

I vårt län samarbetar och samverkar kommuner, länsstyrelsen och övriga relevanta aktörer för att hjälpa varandra att höja kunskapen, öka lärandet och nå framgång i genomförandet. Målet är att underlätta insteg och snabbt komma igång med görandet.

Mål:

- 2022 har alla inköpare fått utbildning i att arbeta avfallsförebyggande vid upphandling och inköp.
- 2022 har minst två länsövergripande nätverk med koppling till plaststrategin etablerats.
- 2022 har en lättillgänglig digital plattform, som tillgängliggör relevant kunskap, insikter metoder och resultat, etablerats.
- 2023 deltar minst en förvaltning i respektive kommun i de nätverk som finns.
- 2023 kan respektive kommun presentera ett eget internt nätverk som stödjer målet om höjd kunskap och ökat lärande i plaststrategin.

SÄKRA UPPFÖLJNING OCH STÖDJA GENOMFÖRANDE

Alla kommuner i länet har en nyckelroll i att, där de har rådighet, genomföra åtgärder som leder till en hållbar plastanvändning. Ambitionen är att arbetet ska leda till såväl ekonomisk nytta som miljönytta. För att lyckas behövs uttalade åtaganden, efterfrågan på genomförande, systematisk uppföljning och relevant återkoppling. Därför är målet att etablera strukturer och sammanhang för det, både mer övergripande på länsnivå och på lokal nivå.

Mål:

- 2020 har alla kommuner i länet arbetat in mål från plaststrategin i den lokala kretsloppsplanen (fd. avfallsplanen).
- 2021 har länsstyrelsen ett arbetssätt för att kontinuerligt följa upp och efterfråga insatser, projekt och resultat med koppling till plaststrategin.
- 2024 kan alla kommuner redovisa hur åtgärder för en hållbar plastanvändning bidragit till kostnadseffektivitet.
- 2025 kan alla kommuner i länet redovisa minst två verksamhetsplaner som brutit ned och arbetat in mål från plaststrategin.

Vad händer nu?

- In med mål och åtgärder i kretsloppsplanerna!

Var finns strategin?

- www.kretsloppsplangavleborg.se
- <https://www.lansstyrelsen.se/gavleborg/miljo-och-vatten/miljomal.html>

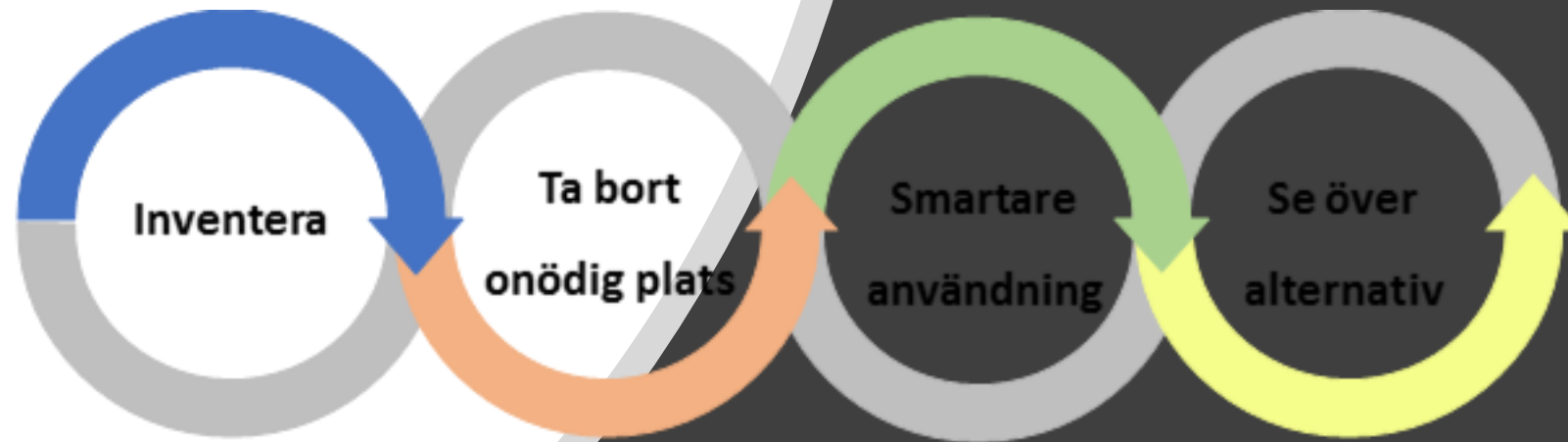
Viljeriktning för länet; mål och åtgärder för hållbar plastanvändning

- Presentation av strategin

Jakten på plasten

Arbetsprocess

INVENTERING- CHECKLISTA

Kontoret	Mängd/år	Kommentar	Minska	Ta bort	Byt ut	Upphandling/inköp förändring
Papperskorgar plast		Undvik enskilda papperskorgar och satsa på bra sorteringsmöbel.				
Soppåsar vid skrivbord		Olika storlekar? Olika leverantörer? Olika färger?				
Dokumentmappar i plast		Retursystem för dessa? Används de ända tills de är utnötta/trasiga?				
Toaletter						
Soppåsar		Olika storlekar? Olika leverantörer? Olika färger?				
Plastmuggar		Engång eller flergångs? Vid engångs -Nödvändigt? Om ja kan vi använda förnybart material?				
Lunchrummet						
Plastbestick		Vid engångs -Nödvändigt? Om ja kan vi använda förnybart material? Varför kan vi inte använda vanliga bestick?				
Plastmuggar engångs		Vid engångs -Nödvändigt? Om ja kan vi använda förnybart material?				
Plastmuggar flergångs		Varför har vi plastmuggar? Hur används de? Använder vi de flera gånger eller slängs de ofta? Hur är kvaliteten?				
Plasttallrikar engångs		Vid engångs -Nödvändigt? Om ja kan vi använda förnybart material?				
Plasttallrikar flergångs		Varför har vi plasttallrikar? Hur används de? Använder vi de flera gånger eller slängs de ofta? Hur är kvaliteten?				
Soppåsar i plast		Se kommentar för soppåsar på kontor. Använd sorteringsmöbel				
Plastskärbrädor		Håll dom fräscha. Trä?				
Plastfolie		Är den gjord av PVC? Används den i onödan?				
Köksredskap		Plast? Släng inte bort i onödan, är den hel och ren använd den tills den inte är användarduglig längre.				
Tallrikar, glas,		Av polykarbonat (PC)?				
Uppläggningsfat/ förvaringskärl		Av polypropen (PP), polyeten (PE), polyester (PET), melamin eller förnyelsebar plast (t.ex. bambu)				

Plast i Gävle kommun

Elin Frisk och Maria Josliden Karlsson

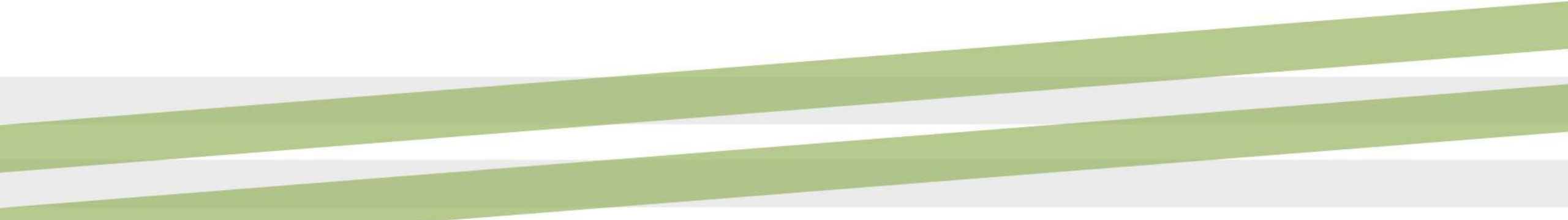
Gävle kommun – inventering av plast

- Vilka områden har vi mycket plast i?
 - Sjukvård
 - Förbrukningsvaror
 - Byggnation
- Inköpssystemet
- Vilka upphandlingar som skulle genomföras i närtid?
- Urval av produkter för hela projektet:
 - Plasthandskar
 - Soppåsar
 - Matlådor

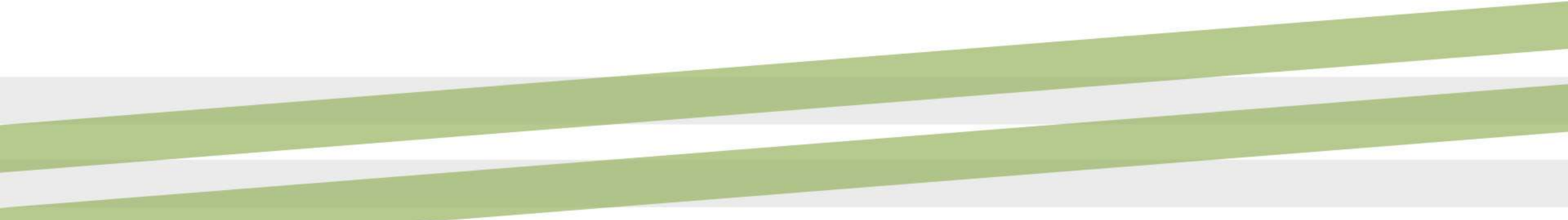
Genomförda åtgärder

- Utbildning i möten/seminarier i Jakten på plasten
- Gå igenom inköpssystem, volymer etc. byta ut produkter, minimera, dialog med leverantörer
 - Plastpåse till papperskorg – vi har köpt 8000 st, ska ersätta fossil plast mot återvunnen.
 - Plasthandskar – Sortimentoptimering, vi har tagit bort vinylhandskar mm.
- Miljökrav i upphandling

Miljökrav i upphandling - Sjukvårdsmaterial

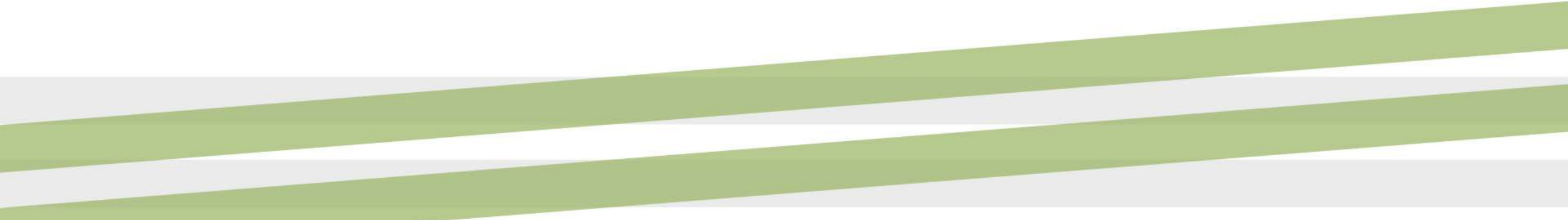
- Leverantören ska arbeta för att minska mängden plast i sina artiklar.
 - Ställt krav på PVC-fritt
 - Krav på emballage att det i första hand ska vara papper eller kartong istället för engångsplast.
 - Att leverantören ska minska plastanvändning i produkter
 - Pallarna ska vara plastade med återvinningsbar plast.
 - Artiklar får inte innehålla mikroplaster eller tungmetaller.
-

Cateringupphandling

- Matlådorna/ förpackningsmaterial ska inte vara färgade i svart.
 - Engångsbestick får ej vara tillverkade av plast
 - Leverantören ska arbeta för att byta ut plastmaterial till förnybar plast eller återvunnen plast.
-

Informationsinsatser och utbildning internt

Spridit information till:

- Inköpssamordnare
 - Interna miljonätverket
 - Inköp och upphandlingsenheten
 - Nyheter på intranät
 - Checklista för plast
 - Mål om plast i reviderat Miljöstrategiskt program
-

Region Gävleborg

Folkhälsa

Hälsa- och sjukvård

Infrastruktur och kollektivtrafik

Kompetens- och utbildningsfrågor

Näringslivsutveckling

Internationella frågor och kultur

Folktandvården Gävleborg AB helägt bolag

Exempel från papper/plast-upphandlingen

Ex. plastprodukter som ingår i upphandlingen	Förbrukning per år, ca	Material i nuvarande sortiment	Efterfrågat material
Plastpåsar och plastsäckar	4,6 miljoner st	Fossil plast	Återvunnen plast/plast
Plastbägare	1,8 miljoner st	Fossil plast	Fossil plast, men tagit bort en storlek
Engångsbestick	380 000 st	Fossil plast	Förnybart material
Fryspåsar	140 000 st	Fossil plast	Förnybar plast
Sugrör	75 000 st	Fossil plast	Förnybart material (ej plast)
Äggkoppar	9 000 st	Fossil plast	Förnybart material

Undersökningshandskar

Ca. 10 miljoner st/år.

MILJÖ

BASALA HYGIENRUTINER

=

SANT

regiongavleborg.se

Sofia.bennmarker@regiongavleborg.se, 0761-39 45 63

Jakten på Plasten

Karin Brolin och Eva Johansson
Miljöpedagoger

Plastinventering

Produkt	Vad för slags plast	Mängd/år	Leverantör	Nr/mejl leverantör	Hemsida	Kommentar	Infoblad om produkt
LoB							
Kärlkropp 140 L	HD polyeten	1462 st	Plastic Omnium	Robin Nilsson/Pontus Olsson	www.plasticomnium.se	Vikt ca. 10,4-10.9 kg	https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/hsd-sites/plastic/sulo/PO_Citybac_2W_SE.pdf
Kärlkropp 190 L	HD polyeten	1043 st	Plastic Omnium			Vikt ca. 12,5 kg	
Kärlkropp 240 L	HD polyeten	209 st	Plastic Omnium			Vikt ca. 14 kg	
Kärlkropp 370 L	HD polyeten	318 st	Plastic Omnium			Vikt ca. 19-20 kg	
Kärlkropp 660 L	HD polyeten	700 st	Plastic Omnium			Vikt ca. 43 kg (SULO)	
		Totalt: 3732					
Lock	HD polyeten		Plastic Omnium				
Hjul	Gummi		Plastic Omnium				

Förebygga och utbilda

Plastsamarbete med Vasaskolans Estetprogram

Framtiden

Inköp och upphandling

Intern utbildning

Jobba vidare med plastsäckar

Kommunalplasten = plast från återvinningscentraler

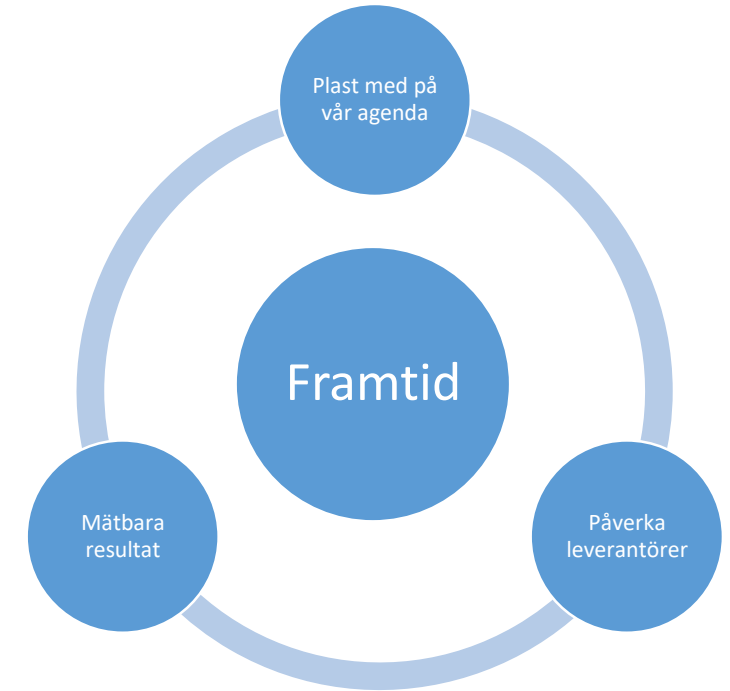
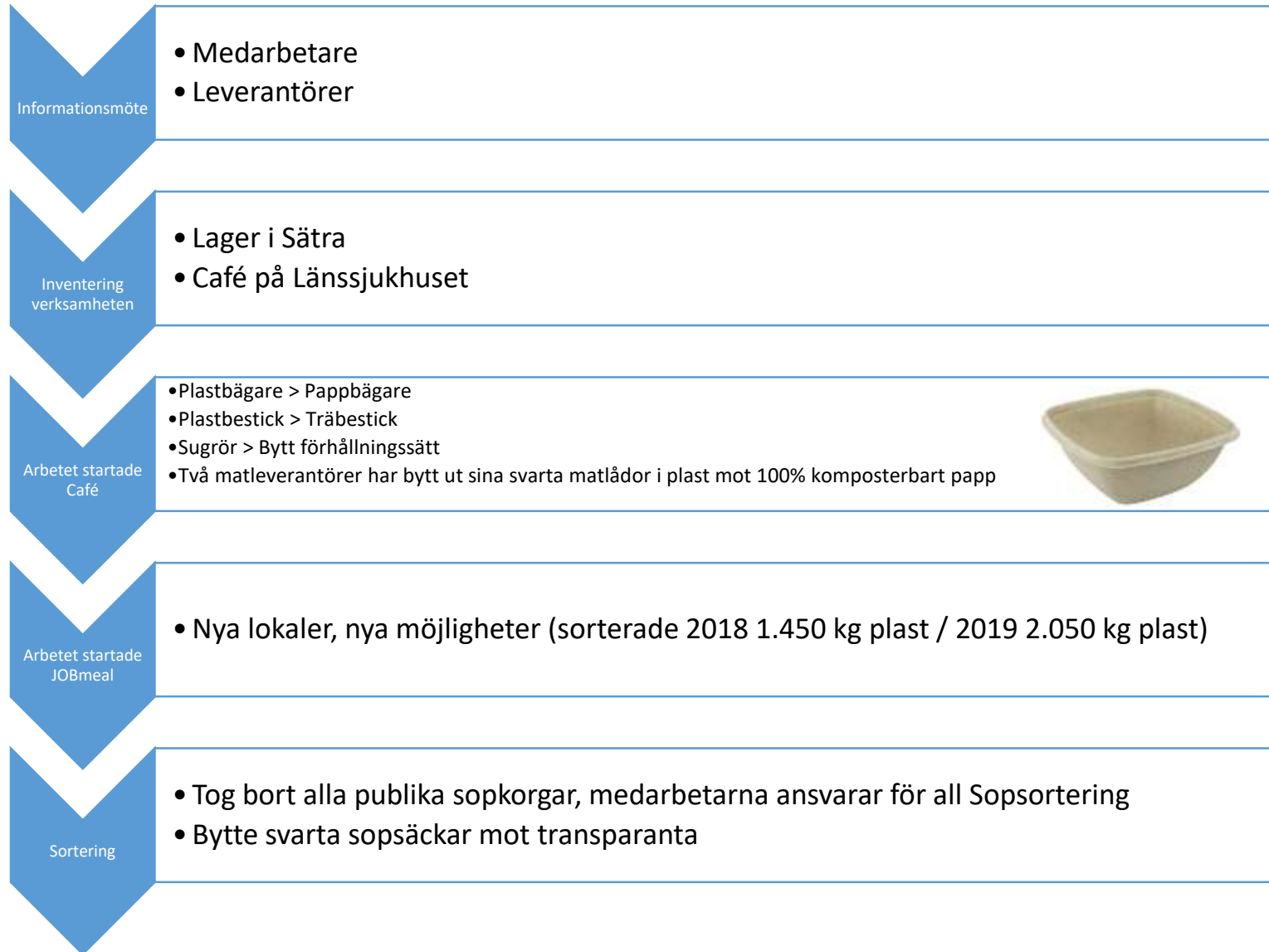

JO
meal

Jakten på plasten

- Vi klimatkompenserar för vår verksamhet
- Vi erbjuder certifierade och miljömärkta produkter
- Vi vill använda grön el på vårt kontor
- Våra anställda har genomgått Eco-driving kurs
- Vi erbjuder kaffemaskiner som är mycket energisnåla
- Vi erbjuder kaffemaskiner som är återvinningsbara till 98%
- WWF vänföretag

Högskolan i Gävle

Ta med din
egen matlåda
och få rabatt på
lunchen

OBS! Matlåda på max 700 ml

Gäller mellan:

20 nov

20 dec

Markan 75 kr
Bakfickan 55 kr

Tillsammans kan vi minska
plastanvändningen

Jakten på plasten
I samarbete med
Hörs

JAKTEN PÅ PLASTEN

Projektet *Jakten på Plasten* arbetar med att minska Högskolans användning av plast

Vad kan du göra?

Sortera ut dina plastförpackningar

Minska användning

Tänk:
Flergång före engång

Använd smartare

HJÄLP OSS NÅ EN HÅLLBAR
PLASTANVÄNDNING

Vägen till hållbar
plastanvändning

Sammanställning av resultat

Steg 1: Få koll på läget!

- Kartläggning

Steg 2: Minimera/Smartare användning

- Behovsanalys.

Steg 3: Öka återvinningen

Cirkulärt genom design

Konkreta tips att tänka på vid inköp av plast;

1. Återvunnen plast

2. Återvinningsbar plast (PE & PP)

3. Transparent plast

4. Förnybar råvara

Material kommer finnas
tillgänglig på;

kretsloppsplangavleborg.se

10.30 - 11.50

TACK!